

1871 - 2021

Seriál k 150. výročí založení naší školy:

Z historie růžového ústavu

Alžběta Zetková

Příběh gymnaziální budovy:

Za časů císaře pána

JAK TO VŠECHNO ZAČALO?

Ačkoliv gymnázium s vyučovacím jazykem slovanským zahájilo svou činnost roku 1871 a je tedy čtvrtým nejstarším českým gymnáziem na Moravě (o bronzovou příčku nás bohužel připravil o pár měsíců dříve založený český ústav v Přerově), základní kámen budovy byl položen až 29. září 1872. Prvních čtyři roky se učilo provizorně v pronajatých místnostech soukromých domů v centru města a v budově občanské záložny.

Obec však při zřízení školy slíbila, že „slušnou budovu pro školu s bytem ředitele a se všemi potřebnými místnostmi vystavěti se zavazuje“. Byla tedy vybrána parcela na Husově ulici, kde musely dosavadní domky, stodoly a zahrady ustoupit projektu nové školní budovy. O návrh a rozpočet byl požádán nadaný meziříčský architekt Antonín Gruška, který vytvořil stavbu obdélníkového půdorysu se dvěma menšími vnitřními dvory ve stylu tehdy oblíbené neorenesance. Tomu odpovídá fasáda s řadami obdélníkových oken lemovaných jemně zdobenými římsami i majestátní vstupní prostor s klenbami, sloupy a výrazným centrálním schodištěm.

VYJDE TO? NAŠTĚSTÍ ANO.

Když se začalo stavět, původní rozpočet stavby neustále narůstal, což způsobovalo městské pokladně nemalé problémy. K financování se využívaly všemožné půjčky a poplatky, výrazně přispívala i zdejší občanská záložna (místní finanční ústav) vedený pozdějším starostou a prvním českým advokátem a poslancem říšské rady ve Vídni JUDr. Aloisem Mikyškou, který byl velkým propagátorem zřízení českého gymnázia v Meziříčí. (Až půjdete nakupovat do obchodního centra Cimala, vzpomeňte si, že právě tento „Mikyškův dům“ býval reprezentativním starostovským rodinným sídlem.) Vypadá to, že staveniště školy navštívil v roce 1874 při své poslední cestě na Moravu národem ctěný historik a politik František Palacký, jehož jméno škola poprvé přijala do svého názvu v roce 1936.

Výuka v nových reprezentativních prostorech byla zahájena v září 1875. Pro studenty i profesory to jistě znamenalo velkou změnu a obrovský krok vpřed. Bylo kde ubytovat ředitele a jeho rodinu, prostorné kabinety poskytovaly dost místa pro vznikající odborné sbírky i učební pomůcky a koneckonců profesori jistě ocenili i snadnější dozor nad žactvem. Přízemí mohlo být dokonce využito pro

nově vzniklou Odbornou školou pro zpracování dřeva, dnešní stavební průmyslovku, která tu sídlila do roku 1929.

Rok po dokončení se začalo stavět i v dříve zmíněném Přerově. A dokonce podle návrhu stejného architekta. Takže s přerovským gymnáziem nás dodnes spojuje nejen příslušnost mezi nejstarší česká gymnázia na Moravě, ale i neorenesanční budova od nadaného, bohužel však předčasně zesnulého Antonína Grušky z našeho města. Jak sami vidíte, velmi podobné pojetí obou budov se dá jen těžko přehlédnout.

A když už jsme u těch významných výročí, v letech 1890 - 1891 zafinancovalo meziříčské obecní zastupitelstvo založení botanické zahrady, která se stala nejen příjemnou a krásnou odpočinkovou zónou a městským parkem, ale původně sloužila jako prostor pro „názorné vyučování žáků a k poučení širšího obecního v péči o ovocných stromů a rostlinstva vůbec...“ V roce 2021 si tedy také krásně vzrostlá Botanika připomíná 130 let od svého vzniku.

JUDr. Alois Mlýnský

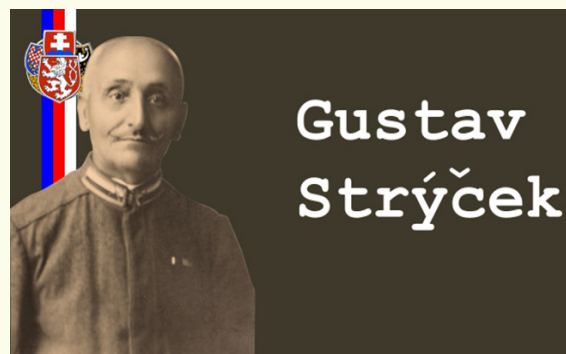
František Palacký

ŠKOLNÍČINA, TĚŽKÁ DŘINA...

Každodenní provoz velké budovy nebyl jednoduchý. Představu o údržbě školy v době před první světovou válkou, která je na hony vzdálená našim dnešním hygienickým standardům s využitím moderních čisticích prostředků, poskytuje deník tehdejšího školníka Gustava

Strýčka. Na gymnázium nastoupil v roce 1912 a o provoz budovy se staral se svou ženou, které v deníku láskyplně říká maminka. „Tenkrát se ještě zametalo jen dvakrát týdně, ve středu a v sobotu. Podlaha byla ze starých fošen, která byla hrbatá jak orané pole a my jsme měli ve třídách ještě staré dlouhé lavice, které se při zametání musely odstavovat a zase urovnávat. Napřed moje děti smetáčkem musely vymetat z lavic smetí a pak já s maminkou, později se zametačkou, odzadu zametat a na zametenou třídu lavice hrkat zpět do řady. Olejovalo se dvakrát do roka, když byly podlahy vytrhnuté a čisté a prach se nezvedal. To byla velká vymoženost pro náš úklid. Místností na zametání a vytápění bylo 24, kromě kabinetů. Největší dřinu jsem měl v zimě s topením. Ve 24 místnostech jsem denně topil, průměrně jsem spálil pět až šest metrů uhlí denně. To vše jsem vynášel ze sklepa sám po 85 schodech. Nahoře ve druhém patře byla velká bedna, kterou jsem si naplnil uhlím a uzamkl. Tam byla moje rezerva v případě, že by některý profesor chtěl zatopit v kabinetě. Měl jsem 30 velkých uhláků, pro každou místnost jeden a k tomu velkou truhlu nahoře. Tenkrát jsem byl ohromný silák.“

Dobrá fyzička se Gustavu Strýčkovi v blízké budoucnosti jistě hodila. Netrvalo dlouho, a ocitl se jako saniták na bojištích první světové války a dokonce se z něj stal v Itálii legionář. Po návratu pečoval o školu ještě dlouhá léta a jeden z jeho potomků dnes také poskytuje gymnaziálním studentům neocenitelné služby – provozuje totiž naši oblíbenou Schlattauerovu kavárnu.

Gustav Strýček

Jak sami vidíte, velmi podobné pojetí obou budov se dá jen těžko přehlédnout.

Gymnázium Františka Palackého ve Valašském Meziříčí

Gymnázium Jakuby Škody v Přerově

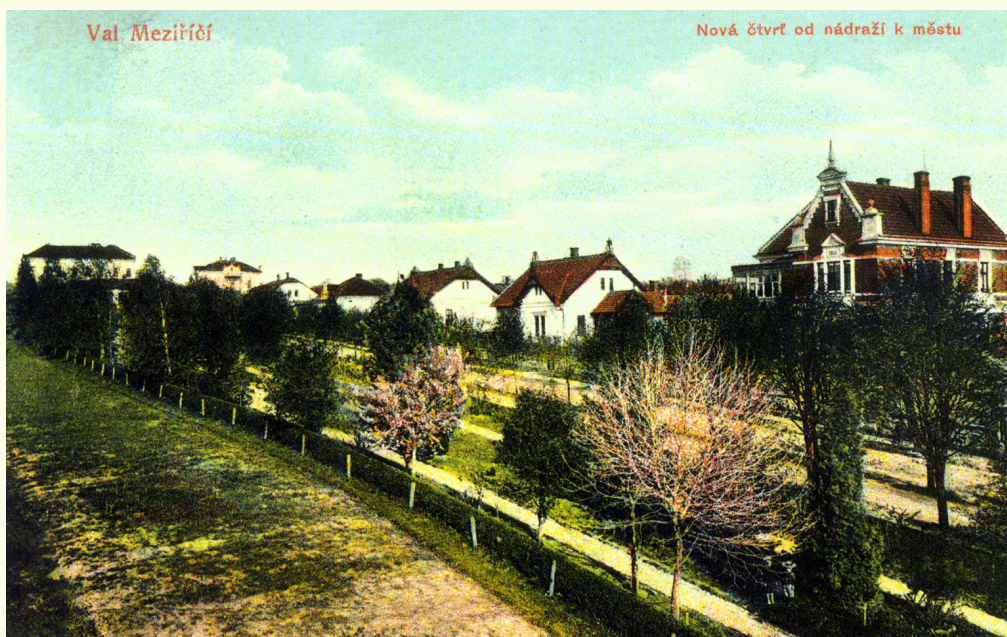
Císařsko-královské státní vyšší gymnázi-

Husova ulice

Botanika

Botanika

Kostel Největější Trojice, kam chodili gymnazisté na bohoslužby

Val. Meziříčí. Sokolská třída.

Sokolská ulice úplně jinak, než ji při pohledu od gymnázia známe

Val. Meziříčí, První dívčí realné gymnásium

Protestantský kostel, kde určitou dobu sídlilo dívčí gymnásium

Sokolovna s původní fasádou

Příště si přečtete:

Pohroma 1. světové války

